

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHENDAM-VOORBURG

Datum 30 juni 2009

Onderwerp Reactie op vragen van de Commissie MA naar aanleiding van het voorstel Kadernota Openbare Geestelijke Gezondheidszorg 2009-2012 Leidschendam-Voorburg (dis 2009/12459).

Categorie B

DIS Nummer 2009/18235

Portefeuillehouder De heer Rensen

Commissie Maatschappelijke Activiteiten

Behandeld door Mevrouw Imthorn (070) 300 9037

Samenvatting Deze brief bevat een reactie van het college op vragen van de Commissie MA naar aanleiding van het voorstel Kadernota Openbare Geestelijke Gezondheidszorg 2009-2012 Leidschendam-Voorburg (dis 2009/12459). Aanbod komen bestrijding van eenzaamheid en de formatie van ouderenadviseurs, de rangschikking van de inhoud van de kadernota en het compensatiebeginsel.

Tijdens de commissievergadering Maatschappelijke Activiteiten van 22 juni jl. zijn er een aantal vragen gesteld naar aanleiding van het voorstel Kadernota Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) Leidschendam-Voorburg 2009-2012 en het daarop betrekking hebbende nagekomen (en tevens bijgesloten) advies van de Participatieraad (Dis 2009/17738). Via deze weg doen wij u een reactie toekomen op dit nagekomen advies van de Participatieraad. Hierbij zal ook worden ingaan op het punt van eenzaamheid bij ouderen.

In het kader van de bestrijding van eenzaamheid is de vraag gesteld of de huidige formatieve capaciteit van de ouderenadviseurs afdoende is. Wij kunnen u melden dat wij van Stichting Woej en andere betrokken organisaties geen signalen hebben ontvangen dat de formatie ontoereikend zou zijn. Ook niet in het bestuurlijk overleg dat afgelopen vrijdag tussen College en Woej heeft plaatsgevonden. Gelet op het belang van activiteiten van de ouderenadviseurs blijven wij de ontwikkelingen op dit gebied uiteraard nauwlettend volgen.

Een tweede vraag van de commissie MA was niet zozeer inhoudelijk, maar technisch van aard. In een brief van d.d. 12 september 2008 heeft de Participatieraad een aantal aanbevelingen gedaan naar aanleiding van het toenmalige concept 'Beleidsnota OGGZ' (Dis 2009/18239). De opmerkingen in dit advies zijn voor een belangrijk deel verwerkt in het uiteindelijke voorstel 'Kadernota OGGZ Leidschendam-Voorburg 2009-2012'. Echter op het punt 'de rangschikking van de inhoud' van de nota zijn wij van het advies afgeweken. Wij zijn van mening dat met de gekozen opbouw van de nota de samenhang van de verschillende

beleidsonderdelen en de samenwerking bij de uitvoering van de OGGZ het best gewaarborgd is.

In de eerste twee hoofdstukken wordt een situatieschets gemaakt van de openbare geestelijke gezondheidszorg op landelijk en op lokaal niveau. Aan de hand van deze situatieschets worden in de daarop volgende hoofdstukken een drietal geluidsniveaus onderscheiden, te weten: preventie, bemoeizorg en opvang. Zoals op pagina 12 en 13 van de *Kadernota* valt te lezen is de onderverdeling naar geluidsniveaus (ook wel de OGGZ-ladder genaamd) een methodiek die in Nederland door gemeenten en (O)GGZ-instanties veel wordt gebruikt. De meerwaarde van deze methodiek is dat de verschillende doelgroepen en interventies duidelijk in beeld kunnen worden gebracht en dat de verschillende interventies goed op elkaar kunnen worden afgestemd. Het doel van het interventieaanbod is enerzijds om problemen te voorkomen (preventie) en anderzijds om zo vroeg mogelijk op de ladder problematiek te signaleren en middels bemoeizorg en maatschappelijk opvang de participatie in de samenleving te bevorderen. Verder is er in de nota ook specifiek aandacht voor samenwerking en samenhang op het gebied van de verschillende geluidsniveaus en de uitvoering daarvan. De nota wordt afgesloten met de hoofdstukken 'financiering' en 'communicatie'. Overigens benadrukken wij (wellicht ten overvloede) dat alle onderwerpen die de Participatieraad in haar advies benoemt, in de voorliggende nota aan bod komen.

Ten derde geeft ons college ook graag een reactie op de vraag of de doelgroep van de OGGZ met de definitie, zoals deze wordt gehanteerd in het voorstel, toereikend is. In haar nagestuurde advies betoogt de Participatieraad namelijk dat tot de doelgroep 'ook de mensen behoren te vallen die geen bemoeizorg nodig hebben, zoals mensen met een psychiatrische aandoening en mensen met dementie die gewoon thuis wonen.' De gemeente zou deze groep 'actiever moeten benaderen'. De Participatieraad doelt hiermee op het compensatiebeginsel: beleid moet er voor zorgen dat alle inwoners die dat nodig hebben voor hun beperkingen gecompenseerd worden.

In de voorliggende *Kadernota OGGZ* wordt uitgegaan van een meer specifieke doelgroep, namelijk 'sociaal kwetsbaren'. Volgens een veelgebruikte definitie (van de VNG) betreft het hier 'mensen die gedurende langere tijd te maken hebben met meervoudige psychosociale problematiek (gemiddeld op 5 á 6 leefgebieden; zoals huishouding, verslaving, wonen, financiën etc.), die onvoldoende in staat zijn om in de eigen bestaansvoorwaarden te kunnen voorzien.' Een deel van deze mensen vraagt niet om zorg, terwijl zij dit wel nodig hebben. Zij worden ook wel zorgmijders genoemd.

Met deze definitie van de OGGZ-doelgroep sluiten wij aan bij van wat landelijk gebruikelijk is, namelijk de nadruk van het beleid leggen op een doelgroep die kampt met complexe problematiek, welke niet direct of effectief door de reguliere zorg kan worden opgepakt. Een toeleidingstraject (o.a. overtuigen cliënt van noodzaak zorg, onderzoeken van problematiek en afstemming tussen zorgverleners) moet er in resulteren dat deze mensen in zorg komen

bij reguliere organisaties. Dit wil overigens niet zeggen dat er in de *Kadernota* slechts aandacht is voor mensen met meervoudige psychosociale problematiek. Het hoofdstuk 'preventie' richt zich immers op de gehele bevolking van en uiteenlopende risicogroepen in Leidschendam-Voorburg. Deze preventieve activiteiten zijn erop gericht om 'achterop raken' in de samenleving te voorkomen en te beperken.

Naast de kadernota OGGZ richt ook het beleid van de Wmo-nota *Vitale Verbindingen* zich op mensen met uiteenlopende beperkingen, waaronder psychische problematiek. In *Vitale Verbindingen* valt te lezen dat de basis van het Wmo-beleid berust op *participatie*, *zelfredzaamheid* (zelforganiserend vermogen van burgers) en *preventie en/of ondersteuning*:

- Omdat de gemeente onmogelijk alle beperkingen van haar inwoners kan compenseren streeft Leidschendam-Voorburg naar wijken en buurten waarin burens elkaar kennen, zich met elkaar en met hun wijk verbonden voelen en een beroep op elkaar kunnen doen (actief burgerschap). Een sterke onderlinge samenhang en sociale cohesie biedt burgers de mogelijkheid om verantwoordelijk te zijn voor het eigen leven.
- De zelfredzaamheid wordt door onze gemeente bevorderd door collectieve arrangementen voor informele zorg, zoals mantelzorg en vrijwillige thuiszorg.
- De woonservicezones zijn erop gericht om op wijkniveau een dekkend netwerk van voorzieningen te creëren. Denk hierbij aan eerstelijnszorg, maar ook bijvoorbeeld aan de ondersteunende en activerende activiteiten van Woej.
- Soms kunnen burgers zich niet, of niet geheel op eigen kracht of met hulp van hun omgeving redden. In die gevallen kan men voor informatie, advies en voorzieningen bij de gemeente of door de gemeente gesubsidieerde organisaties terecht (het zorgloket, schuldhulpverlening, formulierenbrigade, Woej of Stichting Rndom Mantelzorg).
- Ook eerstelijnsvoorzieningen worden gesubsidieerd: Denk aan het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) en het Schoolmaatschappelijk Werk (SMW). Florence draagt met het AMW zorg voor professionele hulpverlening bij het oplossen van problemen in het persoonlijk of maatschappelijk functioneren. De organisatie doet dit door:
 1. het probleemoplossend vermogen van cliënten te versterken;
 2. het signaleren van probleemveroorzakende factoren in de maatschappelijke omgeving van de cliënt.

Het AMW is een algemene en laagdrempelige voorziening. Men kan met diverse (hulp)vragen bij het AMW terecht. Het AMW richt zich o.a. op het behoud of herstel van de zelfredzaamheid van haar cliënten. Daarmee is het een belangrijke preventieve voorziening. De activiteiten van het AMW dragen bij aan de gemeentelijke beleidsdoelstellingen op de diverse prestatievelden van de Wet

Maatschappelijke Ondersteuning. Als op basis- en VO-scholen dreigende problemen van jeugdigen de competentie van de interne zorgstructuur van de school overstijgt, kunnen scholen de hulp van het SMW inroepen. Zij kunnen afhankelijk van het probleem: oplossen, doorverwijzen of inbrengen in de Zorg- en Adviesteams Jeugd en Gezin.

- In zowel de *Kadernota OGGZ* als het lokaal gezondheidbeleid is ruimschoots aandacht voor preventie van bijvoorbeeld depressie en schadelijk alcoholgebruik. Belangrijke preventiemiddelen zijn voorlichting, deskundigheidsbevordering en ook gerichte ondersteuning aan bepaalde doelgroepen (zoals kinderen van ouders met psychische problematiek). De gemeente verstrekt subsidie aan De Jutters, Parnassia en GGZ Haagstreek hiervoor.
- Ook door middel van maatschappelijke participatiebanen (Vlietbanen) worden kwetsbare burgers ondersteund. Het gaat hierbij om 'empowermenttrainingen' en vrijwilligerswerk met begeleiding met als doel re-integratie.

De Participatieraad stelt dat de opstelling van de gemeente bij de OGGZ actiever moet zijn om te voorkomen dat mensen afhaken. Echter, gelet op alle voornoemde activiteiten, is ons college van mening dat de gemeente reeds zeer actief is en alles in het werk stelt om het (zelfstandig) participeren van burgers te bevorderen.

Ten slotte benadrukken wij dat het voorstel betreffende de *Kadernota OGGZ* een belangrijke stap vooruit is. Ons college realiseert zich echter dat wij er daarmee nog niet zijn. We hebben de intentie het beleid al doende verder te ontwikkelen. Hierbij vinden wij het belangrijk het gesprek aan te gaan met ervaringsdeskundigen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Het college van Leidschendam-Voorburg,

G. Brinkman MBA
Secretaris

drs. J.W. van der Sluijs
Burgemeester

Bijlage(n)

nr.	datum	onderwerp
1	12-09-2008	Advies Participatieraad september 2008
2	18-06-2009	Advies Participatieraad juni 2009